

INCEST TRAUMA CENTAR - BEOGRAD
Grupa za podršku seksualno zlostavljanoj deci,
žrtvama incesta i žrtvama rata

Adresa: Mačvanska 8
11000 Beograd, Republika Srbija
Tel./fax + 381 11 386 13 32
e-mail: itcentar@eunet.rs
website: www.incesttraumacentar.org.rs

**OTVORENO PISMO-ZAHTEV KOALICIJE BRANITELJKI ŽENSKIH
LJUDSKIH PRAVA - 26 ŽENSKIH NEVLADINIH ORGANIZACIJA IZ
SRBIJE - UPUĆENO PARLAMENTU REPUBLIKE SRBIJE**

-Predstavljeno g-dji Gordani Čomić, potpredsednici Parlamenta Srbije
u radnom susretu
organizovanom od strane Incest Trauma Centra - Beograd povodom
Međunarodne akcije «16 dana aktivizma protiv nasilja nad ženama»,
koji se održava 03. decembra 2008. godine u 14h u Parlamentu Srbije-

Poštovana gospodjo Čomić, poštovane poslanice i poslanici,

Koaliciju braniteljki ženskih ljudskih prava čine braniteljke ljudskih prava iz 26 ženskih nevladinih organizacija na području Srbije i koordiniše je Incest Trauma Centar - Beograd. Vrednosti Koalicije su: 1. feministička politika protiv svakog vida nasilja i diskriminacije nad ženama i decom i 2. odgovornost za proces suočavanja s prošlošću (osude ratova koje je Srbija vodila '90-ih i ratnih zločina počinjenih u ime građana/ki Srbije). Pozivamo kreatore politike i donosiocce odluka u Srbiji da nas što bolje upoznaju i da saradjujemo u menjanju države kao servisa u interesu svih svojih građanki i građana. Koalicija braniteljki ženskih ljudskih prava nije projekat, nije inicijativa, već trajno stanje i vrednost.

Prioritet Koalicije je revitalizacija i jačanje ženskog pokreta sa jasnom politikom i etikom rada, prepoznatljivim identitetom, filozofijom i uticajem koji autentično pripadaju feminističkim ženskim grupama. Sebe vidimo sa društvenom odgovornošću u procesu suočavanja s prošlošću i u svojim aktuelnim politikama prema državi i aktuelnoj lokalnoj političkoj vlasti. Snažnu vidljivost principijelnog ženskog pokreta identifikujemo kao važan cilj. Unutar ženskog pokreta u Srbiji su konkretne žene posvećene doprinosu integritetu i dostojanstvu žena i dece, na čiju vam svu izloženost kao braniteljki ženskih ljudskih prava u Srbiji i izostanak adekvatne zaštite naših pozicija od strane države ukazujemo. U narednom periodu, posebno ćemo se angažovati da vas upoznamo sa obavezama uređenih država u prepoznavanju značaja i negovanju pozitivnog tretmana istaknutih žena koje svojim radom unapredjuju oblast ljudskih prava, kao i sa obavezama sprovođenja adekvatne

zaštite i preveniranja i smanjenja rizika, bezbednosnog i drugog, koji nose naše pozicije u društvu (Deklaracija braniteljki/a ljudskih prava, usvojena od Generalne Skupštine UN Rezolucijom 53/144, 09. decembra 1998.).

U okviru Međunarodne akcije «16 dana aktivizma protiv nasilja nad ženama», obraćamo vam se da vam skrenemo pažnju na još uvek nedovoljno pravilnu i efikasnu sistemsku asistenciju u Srbiji za žene koje su preživele nasilje. Iz avangardnog uticaja i dugogodišnjeg iskustva u radu naših ženskih NVO na prevenciji, edukaciji i intervenciji za žene i decu koji su preživeli nasilje, ukazujemo da se glavni problemi tiču nepoverenja u iskaz žrtve nasilja, umanjivanja traume za ženu i, time, ozbiljnosti ovog zločina. Na snazi je strukturalno/institucionalno nasilje gde su stavovi službenih lica / profesionalaca - bez obzira na kom radnom mestu ili u kom resoru bili aktivni - osnovna prepreka postupanju u interesu žene. Na osnovu svakodnevnog direktnog rada sa žrtvama rodno-zasnovanog nasilja (muškog nasilja nad ženama i decom), smatramo da se 2008. godine tabu nasilja više ne čuva u najvećoj meri od strane građanki i građana, već ga održavaju profesionalci/ke u Srbiji zaposleni/e u različitim institucijama, bez dovoljne spremnosti da pruže adekvatnu intervenciju i sa ukorenjenim okrivljavajućim stavovima prema ženi-žrtvi nasilja.

Posebno vas pozivamo da svojim radom doprinesete pravima žena i dece žrtava nasilja u sledećem:

- Implementaciji Konvencije o eliminaciji svih oblika diskriminacije nad ženama (CEDAW), obavezi pridržavanja Preporuka za Srbiju koje je izdao CEDAW Komitet
- Doslednoj primeni i poštovanju postojećih zakona i uvodjenju većeg stepena odgovornosti u radu nadležnih institucija
- Javnom govoru da su krivična dela nasilja i diskriminacije prema ženama **ZLOČIN IZ MRŽNJE** i da, kao i u svim uređenim zemljama, pod ovom terminologijom postoje u KZ RS
- Akcentovanju dosledne primene KZ RS, Porodičnog zakona RS, obaveze prijavljivanja krivičnih dela protiv žena i dece i sprovođenja sankcije u slučaju neprijavljivanja, kao i zahtevu za povećanjem kazni za izvršioce krivičnih dela protiv žena i dece
- Donošenju i primeni Opšteg anti-diskriminacionog zakona i Zakona o rodnoj ravnopravnosti u RS i uspostavljanju efikasnih mehanizama za njihovu primenu
- Usvajanju Nacionalnog plana akcije za žene u RS (poglavlje „Nasilje nad ženama“ neophodno da je u skladu sa tekstom istoimene Radne grupe pri Savetu za ravnopravnost polova koju su činile ženske NVO sa dugogodišnjim iskustvom u direktnom radu sa ženama-žrtvama nasilja; integralni tekst Radne grupe u prilogu)
- Usvajanju Nacionalnog plana akcije za očuvanje i unapređenje zdravlja žena u RS - uz formiranje službe za brigu o ženskom zdravlju u okviru Ministarstva zdravlja RS koja uspostavlja i razvija postizanje rodne jednakosti i pravednosti u zdravstvenoj zaštiti žena prema međunarodnim standardima i dokumentima, utiče na poboljšanje servisa, informisanosti i obezbeđuje participaciju korisnica u kreiranju programa i realizaciji politika u sistemu zdravstva
- Promociji autentičnog partnerstva između vladinih i nevladinih organizacija koje znači ravnopravan, saradnički odnos uz međusobno poštovanje i uvažavanje
- Posebnoj brizi o ranjivim, višestruko diskriminiranim, grupama žena: žene sa invaliditetom, Romkinje, lezbejke; izbegle, raseljene i povratnice; žene koje žive u

siromaštvu, u seoskim i udaljenim sredinama; u institucijama ili u pritvoru; starije žene, žene u situacijama oružanih sukoba, ženska deca.

- Sankcionisanju učinilaca diskriminacije ranjivih, višestruko diskriminiranih žena
- Ojačanju zastupljenosti višestruko diskriminiranih žena u institucijama koje su relevantne za ostvarivanje osnovnih ženskih ljudskih prava
- Izvršiti poseban uticaj na poboljšanje položaja Romkinja tokom 2009. godine, kada Republika Srbija predsedava Dekadom Roma
- Podsticanju lokalnih samouprava na uvažavanje i saradnju sa ženskim NVO (naročito u ruralnim sredinama)
- Izvršiti uticaj da se država svojim konkretnim delatnostima priključi Pokrajinskom sekretarijatu za rad, zapošljavanje i ravnopravnost polova AP Vojvodine koji je 2009. godinu proglasio Godinom seoskih žena
- Podržati zahtev u vezi ekonomskog osnaživanja žena koji se tiče ličnih primanja za žene preko 65 godina koje nemaju penziju; posebnu pažnju obratiti na starije žene sa sela, najčešće bez ličnih primanja tokom čitavog života što ih u starosti dovodi u posebno ranjiv položaj
- Doslednom suprotstavljanju i radu na eliminaciji uzroka koji dovode do trgovine ženama i decom, a naročito uzroka vezanih za rodnu stranu ovog fenomena; sistemski i sistematski rad na reintegraciji i resocijalizaciji žrtava
- Uvodjenju standarda za funkcionisanje skloništa / sigurnih kuća za žene i decu koji su preživeli nasilje (umesto rešenja odredjenih spregom aktuelnih političkih opcija i pripadajućih NVO)
- Uvodjenju monitoringa funkcionisanja skloništa / sigurnih kuća od strane konzorcijuma ženskih nevladinih organizacija koje su okupljene prema iskustvu i ekspertizi i uključuje predstavnice višestruko diskriminiranih grupa žena (umesto rešenja odredjenih spregom aktuelnih političkih opcija i pripadajućih NVO)
- Suočavati se s prošlošću kao značajnim delom procesa tranzicione pravde
- Sprovoditi Rezoluciju 1325 SB UN u oblastima koje se tiču učešća civilnog društva, pre svega žena, u mirovnim procesima i primeni mirovnih sporazuma
- Sprovoditi ustavno načelo odvojenosti crkve od države i konkretno raditi protiv sveprisutne patrijarhalne matrice nasilja i ugrožavanja osnovnih ženskih ljudskih prava od strane crkve (posebno seksualna i reproduktivna prava žena)
- Nijedno crkveno ni drugo službeno lice koje učini krivično delo protiv žena i dece nije iznad zakona* (uticati na promenu KZ RS i ukidanje zastarevanja seksualnog delikta)
- Unapređenju i poštovanju kodeksa za medije u cilju etičkog izveštavanja koje štiti identitet i sveukupni integritet žrtve nasilja i pomaže njen proces oporavka
- Etičkom izveštavanju medija prema braniteljicama ženskih ljudskih prava i zaštiti integriteta i dostojanstva ličnosti braniteljki
- Studioznijem upoznavanju rada i rezultata ženskih NVO od strane medija u cilju ravnopravne zastupljenosti kvalitetnih ženskih NVO putem medija u javnosti (uticati na prestanak monopolisanja medijskog i javnog prostora postignutog spregom aktuelnih političkih opcija, pripadajućih medija i NVO)

S poštovanjem,

Liderke 26 ženskih NVO koje čine Koaliciju braniteljki ženskih ljudskih prava:

1. ASTRA, Beograd - Tamara Vukasović
2. Udruženje žena „Peščanik“, Kruševac - Snežana Jakovljević
3. Udruženje Romkinja „Osvit“, Niš - Ana Saćipović

4. Autonomni ženski centar, Beograd - Stanislava Otašević
5. Žene za mir, Leskovac - Nevena Kostić
6. Labris, Beograd - Radenka Grubačić
7. Žene u akciji, Velika Plana - Jovanka Brkić
8. Atina, Beograd - Marijana Savić
9. Udruženje Roma Novi Bečej - Danica Šain
10. ... Iz kruga, Beograd - Lepojka Čarević Mitanovski
11. SOS telefon za žene i decu žrtve nasilja, Vlasotince - Svetlana Šarić
12. Žene na delu, Beograd - Milica Gudović
13. Impuls, Tutin - Dženeta Agović
14. Rekonstrukcija Ženski fond, Beograd - Mirjana Mirosavljević
15. Klub žena „Hera“, Bačka Topola - Eta Kovač
16. Sklonište za žene i decu žrtve nasilja, Beograd - Ljiljana Vuletić
17. Hora - Grupa za emancipaciju žena, Valjevo - Nataša Perišić Pavlović
18. Lastavica, Beograd - Sanja Miloradović
19. Ženski centar, Užice - Radmila Gujaničić
20. Zrenjaninski edukativni centar, Zrenjanin - Mirjana Ivančević
21. Žene u crnom, Beograd - Ljiljana Radovanović
22. Alternativni krug, Kragujevac - Gordana Mitić
23. ...Iz kruga, Vojvodina - Svjetlana Timotić
24. Gea, Beograd - Ana Simić
25. Glas razlike, Beograd - Jelena Višnjić
26. Incest Trauma Centar - Beograd - Ljiljana Bogavac

Beograd, 03. decembar 2008.

Za Koaliciju braniteljki ženskih ljudskih prava u Srbiji

Dušica Popadić
direktorka Incest Trauma Centra - Beograd